

N:o 131.

Af Herr C. J. Svensén: Derom, att eforatet öfver elementar-läroverken och inseendet öfver folkskoleväsendet måtte från biskoparne och konsistorierna öfverflyttas till särskilda direktitioner och styrelser, m. m.

Behovvet af en förändrad kyrkostyrelse, äfven i Statskyrkans eget väl-förstådda intresse, är så allmänt erkänt, att derom ingenting behöfver sägas; och detta behof blir för hvarje dag allt större, i den mån de religiösa rörelserna i landet erhålla större betydelse och utsträckning. I sakens natur ligger icke heller något hinder för åstadkommandet af en önskvärd förbättring härutinnan, men ett desto större uti de flera, för kyrkan främmande göromål, som för det närvarande åligga biskopar och konsistorier, och hvilka så mycket mindre kunde öfverflyttas på någon ny kyrkostyrelse, som just en af de förnämsta fordringar, man måste ställa på denna sednare, är, att densamma skall kunna uteslutande egna sig åt kyrkans och religionens angelägenheter. Såsom ett medel för vinnande af det ofvan angifna syftmålet kan således ingenting vara viktigare än att befria de kyrkliga auktoriteterna från dessa slags göromål, bland hvilka de, som härröra af biskopars och konsistoriers hittills hafda befattning med undervisningsväsendet, äro de mest magtpåliggande. Då dertill å en annan sida kommer, att de kyrkliga myndigheternas inseende öfver skolväsendet i allmänhet icke visat sig vara rätt välgörande för undervisningen, ej ens på det religiösa området, så synes all anledning vara förhanden att äfven hos oss vidtaga samma åtgärd, som längesedan vidtagits i de allraflresta andra länder, och äfven nu senast äfven i det ultra-katolska Österrike, nemligen att afskaffa ifrågavarande biskopliga och konsistoriela inseende öfver läroverken. Frågan härom har ock redan i långliga tider utgjort en af de förnämsta frågor, omkring hvilka den offentliga diskussionen vändt

sig, så att det vore fullkomligt öfverflödigt att här ånyo upprepa alla de skäl för den antydda åtgärden, som blifvit anförda; hvarför, med stöd af hvad jag nu i största korthet andragit, jag endast anhåller att få föreslå, att Riksdagen ville för sin del besluta:

1:o att biskoparne i Upsala och Lund befrias från prokanslersembetet vid universiteterna och att detta embete, om något sådant skall finnas, uppdrages åt personer, som Konungen dertill förordnar;

2:o att biskoparne likaledes befrias från eforatet öfver elementar-läroverken, och att Konungen i stället utnämner — vare sig för särskilda läroverk eller för grupper af sådana — oafönade direktions, på sätt redan sker i fråga om flera dylika institutioner;

3:o att Konungen äfvenledes förordnar särskilda oafönade direktions att hafva uppsigt öfver folkskolelärareseminarierna, hvilka, såsom bekant, för närvarande stå under ledning af konsistorierna i de städer, der seminarierna råka att vara belägna;

4:o att hvad i öfrigt folkskoleväsendet beträffar, biskopar och konsistorier likaledes befrias från det dem nu åliggande inseende deröfver, och att detta i stället anförtros åt af landstingen för de respektive länen valde oafönade öfverstyrelser, i de fall ej särskilda städer redan fått eller framdeles få denna angelägenhet på annat sätt ordnad; samt

5:o att de omkostnader, som erfordras till bestridande af löpande expeditionsutgifter för de ifrågavarande nya skolstyrelserna, må utgöras af tillgångar, som antingen redan finnas eller kunna beredas under anslagen å Åttonde Hufvudtiteln.

Stockholm den 25 Januari 1868.

C. J. Svensén.